

● «حالا برایم بگو» و «اکنون می توانی»

«حالا برایم بگو» در این درس درباره ی تصمیم بچه های طبیعت، از دانش آموزان، سؤال می کند. با این سؤال دانش آموزان به روش هایی خواهند اندیشید که می توان آن ها را برای حفاظت از محیط زیست به کار گرفت.

«اکنون می توانی» نیز دانش آموزان را به تشکیل گروه هایی برای حمایت از طبیعت و حفاظت از محیط زیست تشویق می کند. فعالیت صفحه های ۳۸ و ۳۹ نیز درصدد است تا محبت به حیوانات و احترام به طبیعت را به عنوان یکی از رفتارهای شایسته ی دینی معرفی نماید.

یک سؤال: چرا در سؤال این فعالیت، نام پیامبر خدا آورده شده است؟

پاسخ: اگر دقت کرده باشید، در درس لبخند پیامبر احترام به طبیعت و محبت به حیوانات یکی از ویژگی های پیامبر خدا (ص) معرفی شده است. هدیه های آسمان کتاب درسی تربیت دینی است. بنابراین ما درصددیم تا نشان دهیم حفظ محیط زیست یکی از ویژگی های مسلمانان راستین است و بهترین الگوی ما در این زمینه پیامبر بزرگ خداست.

● کتاب کار

کتاب کار این درس شامل سه قسمت است.

در قسمت اول با عنوان «این سه پسر» (صفحه ی ۳۰ و ۳۱)، دانش آموزان با سه کودک و سه رفتار مختلف آشنا می شوند: کودکی که محیط زیست را تخریب می کند و با حیوانات رفتار بدی دارد، کودکی که بی تفاوت است و در برابر رفتار زشت دیگران اقدامی نمی کند و در نهایت، کودکی که احساس مسئولیت می کند. دانش آموز در این قسمت، مطابق با عبارات کتاب کار درباره ی رفتارهای این سه کودک قضاوت نموده و در این مورد با دوستانش بحث و گفت و گو می کند.

در قسمت دوم با عنوان «چه باید کرد؟» (صفحه ی ۳۲)، از دانش آموزان خواسته شده تا خود را در موقعیت های ترسیم شده در این صفحه قرار داده و بگویند در هر موقعیت چه خواهند کرد و یا چه باید بکنند؟

سومین فعالیت کتاب کار این درس، «به خاطر پرنده ها» نام دارد (صفحه ی ۳۳). در این قسمت، از زبان یک دانش آموز عضو گروه بچه های طبیعت، دستورالعملی برای حمایت از پرندگان در زمستان ارائه گردیده است. این نمونه ی خوبی است برای آن که شما الگوهای دیگری را از بچه ها طلب نموده و در این باره با دانش آموزان بحث و گفت و گو کنید. پس از این گفت و گو، دانش آموزان جاهای خالی نوشته را تکمیل خواهند کرد.

● ارزش یابی

علاوه بر فعالیت های مناسبی که شما برای تحقق اهداف و انتظارات درس تدارک می بینید، موارد زیر نیز می تواند به مشاهده و قضاوت شما و در نهایت، به تکمیل جدول ارزش یابی کمک کند:

- درک اهمیت توجه به گیاهان و حیوانات و نگهداری و حفظ آن ها
- ارائه ی شیوه هایی برای حفظ طبیعت و مراقبت از حیوانات و گیاهان
- بیان نمونه هایی از رفتارها و فعالیت هایی که موجب نگهداری و مراقبت از طبیعت می شود.
- مشارکت در انجام یک فعالیت گروهی عملی برای حفظ و مراقبت از طبیعت همراه با سایر هم کلاس هایش
- بحث و گفت و گو درباره ی موضوع درس

– بحث و گفت‌وگو با اعضای گروه و یافتن پاسخ سؤال انتهایی درس

– انجام فعالیت کتاب کار

– فعالیت‌های موردنظر شما (فعالیت‌هایی که مطابق با اهداف درس است)

نمونه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با اهداف خاص درس و نیز حوزه‌های فرایند یاددهی – یادگیری، در جدول هدف – فعالیت این درس آمده است؛ به‌طور مثال، بیان خاطرات، تجربه‌ها و یا اطلاعات دانش‌آموز درمورد موضوع درس، می‌تواند نشان‌دهنده‌ی کم‌وکیف درک او از مفاهیم موجود در درس باشد.

اهداف: دانش آموز.....	طبقات و حوزه‌های فرایند یاددهی – یادگیری فعالیت‌ها: دانش آموز.....	درک مفاهیم	کسب مهارت‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها
– اهمیت حفظ طبیعت و شیوه‌های استفاده‌ی صحیح از آن را بداند.	– اهمیت توجه به گیاهان و حیوانات و نگهداری و حفظ آن‌ها را درک می‌کند.	*			
– در برابر حفظ طبیعت احساس مسئولیت کند.	– همراه با سایر هم‌کلاس‌هایش در انجام یک فعالیت گروهی عملی برای حفظ و مراقبت از طبیعت مشارکت می‌کند.			*	
– برای حفظ طبیعت و استفاده‌ی صحیح از آن تلاش کند.	– شیوه‌ها و روش‌هایی را برای حفظ و مراقبت از حیوانات و گیاهان پیشنهاد می‌دهد.			*	
	– نمونه‌هایی از رفتارها و فعالیت‌هایی را که موجب نگهداری و مراقبت از طبیعت می‌شود، ذکر می‌کند.			*	

● دانستنی‌های معلم

چند نمونه از ارتباط با طبیعت

○ یکی از دانش‌آموزان دوره‌ی دبیرستان در نامه‌ای به معلم خود توصیف کرده است که او و برادرش در دوران کودکی چگونه تشویق به تفکر درباره‌ی جهان طبیعت شده‌اند:

«... ما آموخته بودیم که هرگز چیزهایی که امکان به‌دست آوردن دوباره‌ی آن‌ها وجود ندارد (یعنی زندگی) را نابود نکنیم.»

ما برای بیرون رفتن در تمام ایام سال تشویق شده بودیم. گرچه ما زمستان را دوست داشتیم اما فرا رسیدن بهار زیبا را نیز استقبال می کردیم و به استقبال زیبایی های آن می رفتیم. گوش دادن به نغمه ی پرندگان، تماشای پرچین مزرعه ها، خیره شدن به گل ها، تماشای درختان و... ما را سحر می کرد. ما می دانستیم که یک ویژگی معنوی در تمام گل ها و برگ های سبز وجود دارد!

○ درباره ی تجربه ی یک دانش آموز ۱۲ ساله، به هنگام بازی قایم باشک در سن ۵ سالگی از زبان او شنیدم:

یادم می آید که دوستم گرگ شده بود. چشمش را بست و تا بیست شمرد تا ما پنهان شویم. ما فرار کردیم. من نمی دانستم کجا پنهان شوم تا این که در حاشیه ی مزرعه، گیاهان را دیدم. خودم را میان آن ها انداختم. آرام و ساکت پنهان شدم. جای ساکت و آرامی بود. به ساقه های قهوه ای و بلند گیاه نگاه کردم. متوجه شدم یک عنکبوت ریز روی خاک حرکت می کند. بوی خوبی به مشام می رسید. یک ربع آن جا ماندم و دوستم نتوانست مرا پیدا کند. یادم می آید با انگشتم طرح بعضی علف ها را رسم می کردم. فکر می کنم شکل های زیبایی شدند. ناگهان از جا پریدم! مدت ها گذشته بود و من در همان حال بودم. بچه ها نیز بازی را رها کرده و به خانه هایشان رفته بودند!

(خیلی از بچه ها، در صورتی که تشویق شوند و فرصت بیان پیدا کنند، تجربیات مشابهی را توصیف خواهند کرد.)

○ دانش آموز دیگری سطرهای زیر را درباره ی یک سفر تفریحی نوشته است. او اتفاقی را از دوران کودکی خود به یاد می آورد:

«ما به ساحل رفتیم. یادم می آید یک مشت ماسه به معلم نشان دادم و گفتم: نمی دانم چند ماسه در مشت دارم؟ معلم به ساحل اشاره کرد و گفت: هیچی! فکر می کنی، چند دانه ماسه در تمام این ساحل وجود داشته باشد؟ گفتم: اوه! و دویدم تا با بچه ها بازی کنم.

بعضی مواقع وقتی خوابم نمی برد، به آن روز فکر می کنم.»

○ سفرهای تفریحی فرصت های زیادی را برای تشویق بچه ها فراهم می کنند تا به این قبیل موضوعات فکر کنند. اما این تجربه می تواند از ساده ترین مشاهدات نیز به وجود آید. برای مثال، پسرکی هشت ساله وقتی دانه های ماسه را برای بار اول از زیر میکروسکوپ مشاهده کرد، بسیار شگفت زده شد و با تعجب گفت: این ها شبیه صخره هستند!

معلم فوراً توضیح داد: این ها قبلاً صخره بوده اند، ذرات ریز صخره که بر اثر باد، دریا و باران خرد شده اند.

○ کتاب زیر نمونه ی مناسبی برای درک چنین احساس هایی نسبت به طبیعت و درس آموزی از آن است: زنگ انشا (مجموعه داستان های فکری برای نوجوانان)، نوشته ی علیرضا رحیمی، انتشارات نهج، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۲.

درس چهاردهم: یاد او...

• توضیح درس

درس چهاردهم بیانگر حالات و روحیات کودکی است که با عشق و علاقه‌ی فراوان در مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام شرکت نموده است. کودک، احساسات خود را با بهره‌گیری از آنچه می‌شنود و می‌بیند، تفسیر و معنا می‌کند و درباره‌ی چرایی این احساسات می‌اندیشد.

کودکان در این درس می‌آموزند که هنگام حضور در مراسم عزاداری حضرت سیدالشهدا علیه السلام درباره‌ی احساسات و حالات خود تفکر کنند و با انگیزه‌ی بیش‌تری در این مراسم شرکت نمایند.

• اهداف درس

- ۱- درک اهمیت برگزاری مراسم بزرگداشت قیام امام حسین علیه السلام
- ۲- تقویت اشتیاق دانش‌آموزان به شرکت در مراسم روز عاشورا
- ۳- مشارکت در برگزاری مراسم عاشورا

• انتظارات درس

دانش‌آموز پس از پایان آموزش:

- ۱- احساسات خود را به‌هنگام حضور در مراسم سوگواری ایام محرم بیان می‌کند.
- ۲- نسبت به شرکت در مراسم محرم اظهار علاقه می‌کند.
- ۳- گزارشی از حضور خود در مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام به کلاس ارائه می‌دهد.
- ۴- اطلاعات و آموخته‌های خود را درمورد حضرت ابوالفضل علیه السلام و نقش ایشان در کربلا بیان می‌کند.

• مفاهیم کلیدی

عزاداری امام حسین علیه السلام
احساسات ما

• مراحل تدریس

درس «یاد او»، یکی از درس‌هایی است که می‌تواند بیش از هر چیز بر عواطف و احساسات مذهبی کودکان تأثیر بگذارد؛ به‌علاوه، می‌تواند به این عواطف و احساسات جهت بدهد و موجب شود که کودکان به‌هنگام حضور در مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام درباره‌ی آن بیش‌تر بیندیشند.

پیشنهادهایی برای شروع مناسب

- با توجه به ساختار پیمانه‌ای هدیه‌های آسمان، شما می‌توانید این درس را در ایام محرم تدریس کنید؛ یعنی، در فضایی که پیرامون بچه‌ها آکنده از حال و هوای عزاداری امام حسین علیه‌السلام است.
- می‌توانید پیش از شروع درس، یک برنامه‌ی عزاداری کوچک در کلاس یا مدرسه ترتیب بدهید.

چند تذکر

- ✓ بهتر است این مراسم در ایام محرم برگزار شود تا کم‌تر شکل نمایشی پیدا کند.
- ✓ بیش از هر چیز، مسئولیت تهیه و تدارک برنامه و اجرای آن را به‌عهده‌ی بچه‌ها بگذارید.
- ✓ در صورت امکان از همکاری اولیای دانش‌آموزان بهره بگیرید.

پیشنهادهایی برای انتخاب راهبردهای تدریس

- بهترین شیوه برای تدریس این درس آن است که خود شما متن را با احساس قرائت کنید و دانش‌آموزان با دقت به آن گوش کنند.
- در این موقع لازم است فضای کلاس و حتی پیرامون آن از هرگونه حرکت یا سر و صدایی خالی باشد.
- کاری کنید که بچه‌ها محو خواندن شما شوند.
- کاری کنید که هریک از بچه‌ها نوشته‌های کتاب را خطاب به خود تلقی کنند و خود را مخاطب جملات شما بدانند.
- اثر بخشی این درس به میزان تسلط شما در خواندن متن درس و برقراری ارتباط چشمی و عاطفی با بچه‌ها بستگی دارد.

چند تذکر

- ✓ این درس در صدد توصیه‌ی حضور بی‌برنامه و بی‌قاعده‌ی دانش‌آموزان در این گونه مراسم نیست.
- ✓ این درس به دنبال صحنه‌گذاشتن بر روی هر نوع مراسمی نیست.
- ✓ آنچه در این درس مهم است، توجه دادن کودکان به سبب اصلی حضور آن‌ها در این گونه مراسم و برنامه‌ها و ایجاد عشق و علاقه نسبت به حضرت سیدالشهدا علیه‌السلام در آن‌هاست.

● «حالا برایم بگو» و «اکنون می‌توانی»

- بخش «حالا برایم بگو» در این درس، شکلی متفاوت دارد. در این قسمت، متنی وجود دارد که دانش‌آموزان باید آن را به دقت بخوانند و تشخیص دهند که درباره‌ی کیست. به این ترتیب آن‌ها با شخصیت و ویژگی‌های حضرت ابوالفضل‌العباس علیه‌السلام، سردار بزرگ کربلا بیش‌تر آشنا می‌شوند.
- بخش «اکنون می‌توانی» هم دانش‌آموزان را به تهیه‌ی گزارشی از مراسم عاشورا دعوت کرده و به این ترتیب، به حصول اهداف نگرشی این درس کمک می‌نماید. این بخش، زمینه‌ساز فعالیت‌های این درس در کتاب کار نیز می‌باشد.

● کتاب کار

برای این درس در کتاب کار دو فعالیت در نظر گرفته شده است.

فعالیت اول با عنوان «حسین جانم» (صفحه ی ۳۴) به ثبت مشاهدات بچه ها به هنگام حضور در مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام مربوط می شود. این فعالیت برای آن است که بچه ها را نسبت به آنچه می بینند و می شنوند، حساس کند و آن ها را متوجه احساسات درونی خود بنماید. چرا که بسیاری از دیدنی ها و شنیدنی های این مراسم در تربیت دینی آن ها مؤثر است.

فعالیت دوم با عنوان «خاطره هایم» (صفحه ی ۳۵) نیز، به درج یکی از خاطرات بچه ها از شرکت در مراسم ایام محرم، و به ویژه روز عاشورا اختصاص دارد.

● ارزش یابی

علاوه بر کلیه ی فعالیت های مناسبی که شما برای تحقق اهداف و انتظارات درس تدارک می بینید، موارد زیر نیز می تواند به مشاهده و قضاوت شما و در نهایت، به تکمیل جدول ثبت نتایج ارزش یابی کمک کند :

- بیان احساسات خود درباره ی مراسم محرم
 - اظهار علاقه نسبت به شرکت در مراسم محرم
 - تهیه و ارائه ی گزارشی از حضور در مراسم عزاداری امام حسین علیه السلام به کلاس
 - مشارکت فعال دانش آموزان در بحث و گفت و گوی کلاسی در مورد موضوع درس
 - بیان اطلاعات و آموخته های خود درباره ی نقش حضرت ابوالفضل علیه السلام در کربلا (در حد بیان متن)
 - بیان خاطرات، تجربیات و اطلاعات خود در مورد موضوع درس
 - مشارکت در یافتن پاسخ سؤال انتهایی درس در قالب یک کار گروهی و ارائه ی نتیجه به کلاس
 - انجام فعالیت کتاب کار
- برای ارزش یابی دقیق تر به جدول هدف – فعالیت این درس دقت نمایید. فعالیت های مرتبط با اهداف خاص درس در ارتباط با هریک از حوزه های فرایند یاددهی – یادگیری، در این جدول آمده است.

اهداف: دانش آموز.....	طبقات و حوزه‌های فرایند یاددهی – یادگیری فعالیت‌ها: دانش آموز.....	درک مفاهیم	کسب مهارت‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها
– اهمیت برگزاری بزرگداشت قیام امام حسین (ع) را بدانند.	– خاطرات، تجربیات و اطلاعات خود را در مورد برگزاری مراسم عاشورا بیان می‌کند.	*			
	– درباره‌ی نقش حضرت ابوالفضل علیه السلام در کربلا (در حد بیان متن) توضیحاتی می‌دهد.		*		
– نسبت به شرکت در مراسم روز عاشورا علاقه نشان دهد.	– درباره‌ی احساسات خود در مراسم عاشورا توضیحاتی می‌دهد.				*
– در برگزاری مراسم عاشورا مشارکت کند.	– گزارشی از حضور خود در مراسم عزاداری امام حسین (ع) به کلاس ارائه می‌دهد.			*	

درس پانزدهم: روز دهم

• توضیح درس

واقعه‌ی عاشورا یکی از مهم‌ترین وقایع تاریخ اسلام است. امام حسین علیه‌السلام احیاگر سنت‌های الهی و مجاهد شهیدی است که با ایستادگی در برابر ظلم و کفر و پلیدی، چراغ راه مؤمنان و هدایت آن‌ها در تمام زمان‌ها شد. ایستادگی امام حسین (ع) در برابر صف یزیدیان، نمونه‌ی اعلا‌ی مظلومیت، صداقت و... است. هر چند مقایسه‌ی دو گروه یزیدیان و حسینیان، به‌واقع امکان‌پذیر نیست اما آگاهی از وضعیت این دو گروه و ویژگی‌ها و خصایص هر یک می‌تواند تصویر مناسبی از عظمت‌ها، رشادت‌ها و صداقت شهدای کربلا و پستی و دنائت گروه مقابل در ذهن کودکان ایجاد کند.

• اهداف درس

- ۱- آشنایی با تاریخچه‌ی مختصری از واقعه‌ی عاشورا
- ۲- تقویت احساس علاقه به امام حسین علیه‌السلام و یاران پاک آن حضرت

• انتظارات درس

دانش‌آموز پس از پایان آموزش:

- ۱- در مورد خاندان پاک امام حسین (ع) توضیحاتی می‌دهد.
- ۲- میان دوستان و دشمنان امام حسین (ع) تمایز قایل می‌شود.
- ۳- نسبت به آشنایی بیش‌تر با دوستان و دشمنان امام حسین (ع) اظهار علاقه می‌کند.

• مفاهیم کلیدی

امام حسین علیه‌السلام
دوستان و دشمنان امام حسین علیه‌السلام

• مراحل تدریس (ایجاد فرصت‌هایی برای یادگیری)

دانش‌آموز در این درس، با امام حسین علیه‌السلام، خاندان وی و نیز انقلاب عاشورا، بیش از پیش آشنا می‌شود. این آشنایی اجمالی با توجه به اطلاعاتی که دانش‌آموزان معمولاً از طریق شرکت در مراسم ایام محرم به‌دست می‌آورند، برای آن‌ها در این مقطع کافی است.

پیشنهادهایی برای شروع مناسب

- بهترین شروع برای این درس، استفاده از حال و هوای خاص ایام محرم و مراسم عزاداری امام حسین (ع) است.
- شنیده‌ها و دیده‌های دانش‌آموزان در این مراسم، شروع خوبی برای تدریس این مبحث است.

○ استفاده از کتاب کار و تهیه ی یک پرچم یا چیزی نظیر آن، پلاکاردهای کاغذی، پیشانی بند و... می تواند شروع خوبی برای تدریس این درس باشد.

پیشنهادهایی برای انتخاب راهبردهای تدریس

○ فرصت مناسبی را می توانید به خواندن درس اختصاص دهید. درس را به آرامی بخوانید. به گونه ای که تک تک بچه ها بتوانند با عبارات آن رابطه برقرار کنند. لحن شما می تواند بچه ها را به تفکر درمورد موضوع درس، ترغیب کند.

○ چنان چه در متن درس هم ملاحظه می فرمایید، درس از سه قسمت تشکیل شده است: بخشی درباره ی او (امام حسین علیه السلام)، قسمتی درباره ی دوستان او و بخشی درباره ی دشمنان او. بنابراین توصیه می شود پس از هر بخش، فرصت مناسبی برای فکر کردن درباره ی موضوع آن به دانش آموزان بدهید و یا احياناً بحث کوتاهی درباره ی آن مطرح نمایید.

○ به ویژه در قسمت مربوط به دوستان که صرفاً با تصویر بیان شده است، شما فرصت بیش تری نیاز دارید.

○ اگر دسترسی به نقاشی یا پوستری در این زمینه دارید می توانید از آن برای نمایش استفاده کنید.

○ تهیه ی قصه ی دیواری نیز در این زمینه بسیار مناسب است.

○ ایجاد فضایی برای گفت و گو میان دانش آموزان و تبادل اطلاعات و بیان خاطرات آن ها می تواند بسیار مفید باشد.

○ چنان که قبلاً نیز متذکر شدیم، بهترین شرایط برای تدریس این درس هم زمانی آن با ایام محرم و فضا سازی های مربوط به آن ایام است.

○ از دانش آموزان بخواهید تا هر کدام، هر چه در مورد واقعه ی عاشورا می دانند، بیان کنند.

● «حالا برایم بگو» و «اکنون می توانی»

این درس فاقد مطلبی با عنوان «حالا برایم بگو» یا «اکنون می توانی» است.

● کتاب کار

در کتاب کار برای این درس یک فعالیت با عنوان «پرچمدار» در نظر گرفته شده است. دانش آموزان طی این فعالیت، بیرقی برای ایام عزاداری ماه محرم می سازند.

این فعالیت به تحقق اهداف نگرشی این درس کمک می کند. هم چنین نوشته های روی پرچم ها می تواند بیانگر ذهنیت دانش آموزان در این مورد باشد.

● ارزش یابی

مواردی که می تواند به تکمیل جدول ثبت نتایج ارزش یابی دانش آموزان به شما کمک کند، عبارت است از:

– بیان توضیحاتی پیرامون خاندان پاک امام حسین (ع)

« دشمنان او
بی ایمان، نادان، مسلم کار و...
و دشمن خدا و پیامبر خدا»

آن ها با امام حسین و یارانش جنگیدند.
کربلا محل این نبرد بود.

یاران امام، هفتاد و دو نفر بودند اما دشمنان او، هزاران نفر.
امام حسین و یارانش، شجاعتی چنانچه که آن ها سرانجام به دست مردم نادان و مستکبر به شهادت
رسیدند.

هنگام ظهر، زیر آفتاب سوزان، لشکر
در ماه محرم، روز عاشورا
روز دهم

- مقایسه‌ی میان دوستان و دشمنان امام حسین (ع) با یکدیگر
 - ابراز علاقه نسبت به آشنایی بیش‌تر با دوستان و دشمنان امام حسین (ع)
 - بیان خاطرات، تجربیات و اطلاعات خود در مورد موضوع درس
 - سایر فعالیت‌هایی که توسط شما آموزگار محترم طراحی می‌شود.
- برای ارزش‌یابی دقیق‌تر، به جدول هدف – فعالیت این درس که نمونه‌ای از فعالیت‌های مورد نظر و ارتباط آن‌ها را با اهداف، از یک سو و با حوزه‌های فرایند یاددهی – یادگیری از سوی دیگر، مشخص می‌کند، دقت نمایید.

اهداف: دانش آموز.....	فعالیت‌ها: دانش آموز.....	طبقات و حوزه‌های فرایند یاددهی – یادگیری	درک مفاهیم	کسب مهارت‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها
– برخی از ویژگی‌های امام حسین علیه‌السلام را بشناسد.	– در مورد خاندان پاک امام حسین (ع) توضیحاتی می‌دهد.	*				
– علاقه و احترام خود را نسبت به امام حسین علیه‌السلام و یاران پاک آن حضرت نشان دهد.	– میان دوستان و دشمنان امام حسین (ع) مقایسه می‌کند.					*
	– نسبت به آشنایی بیش‌تر با دوستان و دشمنان امام حسین (ع) اظهار علاقه می‌کند.					*

درس شانزدهم: بانوی قهرمان

• توضیح درس

زینب کبری (س)، پیام آور انقلاب کربلاست. بانوی بزرگواری است نمونه‌ی اعلای یک زن. یک انقلابی کوشا و صبور و یک راهبر و راهنمای بی‌مثال است. زینب کبری پناه‌گاه امنی است برای آنان که امام خود را نقش بر زمین دیده‌اند. هم‌چون پدری مهربان است برای کودکان یتیم؛ حامی استواری است برای زنان و ضعیفان و مجروحانی که طعم تلخ تشنگی و خستگی و ظلم و ستم یزیدیان را چشیده‌اند. زینب کبری، دختر علی (ع) است، زبانش، کلامش و بیانش یادآور بلاغت و صراحت علی (ع)، و عفت و پاکدامنی‌اش نشانی از تربیت فاطمه و استواری‌اش همسان برادرانش حسن و حسین (ع). او فرزند رسول‌الله (ص) است. بانوی بزرگ اسلام است. درس ۱۶ با تأکید بر نقش این بانوی قهرمان در انقلاب عاشورا، سعی بر آن دارد که چهره‌ی مهربان، دوست‌داشتنی و فداکار او را به دانش‌آموزان نشان دهد.

• اهداف درس

- ۱- آشنایی با حضرت زینب (س)
- ۲- احساس علاقه و احترام نسبت به حضرت زینب (س)
- ۳- تلاش برای شناخت بیش‌تر حضرت زینب (س)

• انتظارات درس

دانش‌آموز پس از پایان آموزش:

- ۱- در مورد زندگی و ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری حضرت زینب (س) توضیحاتی می‌دهد.
- ۲- نسبت به آشنایی بیش‌تر با زندگی و رفتار و اخلاق ایشان علاقه نشان می‌دهد.
- ۳- در مورد نقش حضرت زینب (س) در کربلا و سپس دوران اسارت تا شام تحقیق می‌کند.
- ۴- به سؤال «اگر حضرت زینب (س) در کربلا نبود، چه می‌شد؟» (در حد بیان متن) پاسخ می‌دهد.

• مفهوم کلیدی

حضرت زینب علیهاسلام

• مراحل تدریس (ایجاد فرصت‌هایی برای یادگیری)

دانش‌آموزان اغلب با نام مقدس حضرت زینب سلام‌الله علیها آشنا هستند. اما نقش و جایگاه وی در انقلاب عاشورا برای آن‌ها ناآشناست. این درس در پی آن است که بر روی این نقش تأکید نموده و از این طریق دانش‌آموزان را نسبت به این شخصیت بزرگ اسلامی علاقه‌مند نماید. تصویر درس به‌خوبی نشان‌گر آن است که زینب علیهاسلام می‌تواند پناه‌گاه خوبی برای کودکان کربلا و الگویی عملی برای کودکان امروز باشد.

پیشنهادهایی برای شروع مناسب

○ متن درس داستانی نیست؛ بلکه بیان حال یکی از کودکان کربلاست. بنابراین قبل از خواندن آن، لازم است که مقدمه چینی مناسبی صورت بگیرد. طرح یک معما، با استفاده از حروف نام حضرت زینب (س) یا با استفاده از اطلاعاتی جزئی در مورد ایشان یا به هر شکل دیگری که مناسب می‌دانید، می‌تواند باب گفت‌وگو با دانش‌آموزان را در مورد ایشان باز کند. بدین ترتیب، می‌توانید از اطلاعات آن‌ها در این باره استفاده کنید و بگذارید خود آن‌ها کمی درباره‌ی حضرت زینب گفت‌وگو کنند.

○ این گفت‌وگو در واقع به ارزش‌یابی تشخیصی، برای سنجش میزان اطلاعات و نوع احساسات کودکان کمک خواهد کرد. نتایج حاصل از این ارزش‌یابی، راهنمای شما در نحوه‌ی تدریس و قرائت متن درس و یا توضیحات ضروری دیگر خواهد بود.

پیشنهادهایی برای انتخاب راهبردهای تدریس

○ دانش‌آموزان احتمالاً خودشان در مورد حضرت زینب (س) اطلاعات اندکی دارند، حال شما می‌توانید از طریق گفت‌وگو با آن‌ها با تمرکز بر روی تصویر درس، مطالب را بهتر به آن‌ها تفهیم کنید.

○ برای آشناساختن دانش‌آموزان با شخصیت و زندگی حضرت زینب (س)، تا آن‌جا که ممکن است بر روی سرپرستی و پرستاری از کودکان و زنان و نیز مدیریت کاروان اسرا توسط حضرت زینب (س) طی رفتن از کربلا به شام تأکید کنید.

● «حالا برایم بگو» و «اکنون می‌توانی»

سؤال بخش «حالا برایم بگو» از بچه‌ها می‌خواهد اطلاعات و دانسته‌های خود را در مورد زندگی و شخصیت حضرت زینب سلام‌الله‌علیها برای دیگران بیان کنند.

● برای خواندن

اطلاعات مختصری که در این بخش آمده است، به آشنایی بیش‌تر دانش‌آموزان با زندگی و شخصیت حضرت زینب سلام‌الله‌علیها کمک می‌کند. ضمن آن که تأکید می‌شود بازگو کردن کامل و دقیق آن برای ارزش‌یابی اطلاعات دانش‌آموزان ضرورتی ندارد.

● کتاب کار

کتاب کار این درس با عنوان «آن روز...» (صفحه‌ی ۳۷) شامل یک فعالیت است که در آن کودکان می‌باید در ادامه‌ی عبارت اگر آن روز در کنار حضرت زینب بودم، هر آن‌چه را که به نظرشان می‌رسد، بنویسند. تا آن‌جا که ممکن است، بگذارید خودشان هرچه می‌خواهند بنویسند. مطالعه‌ی نوشته‌های بچه‌ها به شما خواهد گفت که آن‌ها کدام بخش از آموزش‌های شما را بهتر فرا گرفته‌اند.

